

Gedragsprotocol

22|23

‘Samen op weg naar een sociale school’

De sociale veiligheid op school is gebaat bij een sfeer waarin harmonie en respect centraal staan en waarin pesten en ander agressief gedrag niet worden getolereerd. Een open en ondersteunende cultuur, waarin leerlingen een eigen verantwoordelijkheid hebben, bevordert hun welbevinden en vermindert problematisch gedrag. Het is daarbij belangrijk dat leerlingen, leerkrachten en ouders zich bewust zijn van de kernwaarden en de daarvan afgeleide normen en regels die in school gelden, dat zij die naleven en dat er sancties volgen als zij dat niet doen.

Inleiding

In OBS Binnenstad geven wij boeiend en betekenisvol onderwijs. Dat onderwijs stemmen wij af op de onderwijsbehoefte van de individuele kinderen.

OBS Binnenstad heeft zich voor de komende jaren de volgende missie ten doel gesteld. Deze missie zal leidend zijn bij het maken van keuzes... en zal ook uitgedragen worden.

Het is onze missie dat onze leerlingen

RICHTINGGEVERS VISIE OBS Binnenstad

1. Verbinden in community
2. Betekenisvol leren
3. Verwonderen in onze wereld
4. Groeien in afstemming

Om te kunnen...

Verbinden, leren, verwonderen en groeien is er vertrouwen & veiligheid nodig waarin iedereen zichzelf mag zijn!

Het **BETEKENISVOL & RIJKE onderwijs** in OBS Binnenstad wordt gekenmerkt door...

- ☐ gedegen aandacht voor een solide basis taal, rekenen en lezen;
- ☐ onderwijs in samenhang voor wereldoriëntatie, burgerschap, techniek en creativiteit middels IPC;
- ☐ aandacht voor het totale mens-ZIJN en persoonlijke ontwikkeling.

OBS Binnenstad wil kinderen de kans geven om zichzelf te zijn. Om kritische, creatieve en verantwoordelijke mensen te worden. Onze school is steeds in ontwikkeling, past nieuwe onderwijskundige ideeën toe en heeft grote zorg voor alle kinderen. De school wil er voor zorgen dat de kinderen met plezier het onderwijs volgen.

OBS Binnenstad wil kinderen de kans geven om zichzelf te zijn. Om kritische, creatieve en verantwoordelijke mensen te worden. Onze school is steeds in ontwikkeling, past nieuwe

onderwijskundige ideeën toe en heeft grote zorg voor alle kinderen. De school wil er voor zorgen dat de kinderen met plezier het onderwijs volgen.

Vanuit een goed pedagogisch klimaat willen we ervoor zorgen dat de capaciteiten die het kind heeft optimaal tot ontwikkeling komen. Kinderen zijn niet alleen bezig met opdoen van kennis, ook hun sociaal-emotionele ontwikkeling is van belang. Ze ontwikkelen hun persoonlijkheid door zelfvertrouwen op te bouwen en zelfkennis te verwerven. Dat alles willen we bereiken door op een betrokken en enthousiaste manier met kinderen maar ook met ouders om te gaan. Wij vinden het belangrijk om elk mens serieus te nemen.

Wij willen kinderen een veilige omgeving bieden waarbinnen ze met veel plezier kunnen werken. Rust, orde en structuur staan hierbij centraal. Binnen onze school is geen plaats voor discriminatie op welke manier dan ook.

Algemene kenmerken:

- Pluriformiteit: er is ruimte voor de verschillende godsdienstige en levensbeschouwelijke opvattingen die er in onze samenleving bestaan
- Emancipatie en tolerantie: in de openbare basisschool wordt de principiële gelijkwaardigheid gegarandeerd
- Algemene toegankelijkheid: de openbare basisschool weigert geen leerlingen op basis van ras of overtuiging
- Godsdienst- en vormingsonderwijs: de openbare basisschool geeft gelegenheid voor het volgen van godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijk onderwijs

TEAM OBS Binnenstad

2 Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Inhoudsopgave
3. Begripsomschrijving
4. De actoren:
 - Het gepeste kind
 - De pesters
 - De meelopers
 - De zwijgers
 - De helpers
5. Probleemverwachting bij de aanpak van pesten
 - Bij het gepeste kind
 - Bij de pester
 - In de directe kindomgeving
 - Bij de ouders
 - Gedragscode
 - Voorwaarden
 - Proces binnen school
6. Signaleren van pesten
 - Stelregels algemeen
 - Regels in school
7. Aanpak van ruzie en pestgedrag in 4 stappen
8. Handelingsgerichtheid
 - Rol van de leerkracht in 5 fasen
 - Begeleiding van de gepeste leerling
 - Begeleiding van de pester
 - Adviezen aan ouders
9. Preventie

3 Begripsomschrijvingen

Plagen en pesten, wat is daar het verschil tussen?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan, de zgn. territoriumbehoefte. Dat is een vaardigheid die hen later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

PLAGEN	PESTEN
Af en toe.	Vaak en lang.
Iedereen is gelijk, eerst plaagt de een en dan plaagt weer een ander.	Eén of meer kinderen spelen de baas. Iemand pest en de ander wordt gepest.
Het gaat heen en weer.	Pesten gaat altijd één kant op.
Voor de lol.	Gemeen.
Je kunt het zeggen als het niet leuk meer is.	Het is moeilijk of niet te stoppen.
Voor iedereen is het leuk.	Eén partij heeft er lol in, de ander niet.

De gevolgen van plagen en pesten

Plagen:

- wordt als prettig ervaren,
- wordt als onderdeel van spel ervaren,
- vroegere relaties worden vlug in orde gebracht,
- men blijft opgenomen in de groep,
- je hebt plezier met z'n allen,
- de groep lijdt er niet onder,
- je kunt oefenen met sociale vaardigheden: grenzen aangeven en grenzen van anderen verkennen.

Pesten:

- indien niet tijdig wordt ingegrepen kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk, mentaal als leerprestaties) ernstig zijn,
- de gevolgen kunnen lang mee gedragen worden door een slachtoffer; verdriet, angst, eenzaamheid, psychosomatische klachten, slechtere schoolprestaties, weinig kans om sociale vaardigheden te oefenen, depressieve gevoelens,
- het is niet makkelijk om tot betere relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam,
- isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste slachtoffer, aan de basisbehoefte om "bij de groep te horen" wordt niet voldaan,
- de groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat; iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar; men is daarom weinig open en spiontaan; men telt weinig of geen echte vrienden binnen de groep,
- pesters hebben vier keer zo grote kans om een in een crimineel circuit te belanden, zo blijkt uit onderzoek.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag**Verbaal**

- Vernederen: "Haal jij alleen de ballen maar uit de bosjes, je kunt niet goed genoeg voetballen om echt mee te doen".
- Schelden: " Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas.
- Kinderen een bijnaam geven op grond van door de kinderen als negatief ervaren kenmerken. (rooie, dikke, dunne, flapoor, etc.)
- Gemene briefjes schrijven om een kind uit een groepje te isoleren of echt steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind.

Fysiek

- Trekken en duwen of zelfs spugen.
- Schoppen en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Dwingen om bezit dat niet van jou is af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie

- Steun zoeken bij andere kinderen dat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingetjes.

- Uitsluiten. Het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.

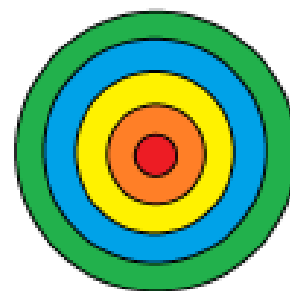
Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schoeltas, banden van de fiets lek steken.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het daarnaast ook nog regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd de onderstaande rolverdeling terug bij een aantal betrokkenen.

4 De actoren

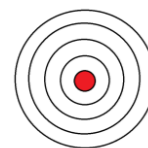
We onderscheiden in dit Gedragsprotocol een vijftal type kinderen die in situaties rondom pesten een rol (kunnen) spelen:

Het gepeste kind

Kinderen die gepest worden, kun je in 3 groepen verdelen:

- Passieve slachtoffers. Dit zijn vaak prettige, zachtaardige, verlegen, teruggetrokken kinderen. Niemand heeft een hekel aan ze, maar het zijn makkelijke slachtoffers omdat ze niets terug doen.
- Reactieve-agressieve slachtoffers reageren heftig (schreeuwen, schoppen, slaan) dat maakt ze interessant om nog meer te pesten.
- Daderslachtoffers pesten, omdat ze zelf gepest worden.

Zij hebben allemaal hulp nodig om uit de rol van gepeste te komen. Dit kunnen ze NOOIT alleen.

De pester

De pester heeft vaak verschillende motieven om tot pesten over te gaan. Soms is dit uit pure verveling. In andere gevallen kan het een frustratie zijn die hij of zij wil afreageren, concurrentiedrang, of jaloezie. Soms is de dader vroeger zelf gepest. of bang om gepest te worden. Hij of zij probeert hij door iemand anders te pesten de aandacht van andere potentiële pesters af te leiden van zichzelf.

Pesters zijn in veel gevallen onzeker en proberen dit onder stoer gedrag te verbergen. In veel gevallen menen pesters dat ze populairder worden door hun gedrag, maar in werkelijkheid keuren de meeste groepsgenoten het pesten af of zijn ze hooguit aardig voor de pester omdat ze bang voor hem zijn. Meestal pesten ze alleen als ze in een groep zijn, of voldoende meelopers hebben.

De meeloper

De meelopers doen met de pester mee. Ze moedigen hem aan en steunen hem. Meestal zijn ze bang voor de pester. Als die pest, pesten zij mee. Als de pester aardig doet, doen zij het ook. Ze nemen nooit zelf het initiatief. Deze kinderen zijn vaak onzeker. Ze durven onvoldoende op zichzelf te vertrouwen. Door de meelopers staat de pester sterk.

Als de meelopers de pester de rug toedraaien, staat de pester alleen. Als de pester gezichtsverlies lijdt, laten de meelopers hem meestal vallen.

De zwijger

Het spreekwoord 'Wie zwijgt stemt toe' is op deze rol van toepassing. Dit is de grootste groep. Deze kinderen weten dat er gepest wordt, maar ze doen niets. Ze lachen niet als er iets gebeurt, maar ze zullen er ook niets van zeggen. Juist door niets te doen, tolereren ze het gedrag van de pester en zijn meelopers en houden ze het in stand.

De helper

Helpers zijn de kinderen in de groep, die de gepeste eigenlijk wel willen helpen, maar niet precies weten hoe, of er wat huiverig voor zijn, uit angst ook gepest te gaan worden. Deze angst is trouwens niet geheel ten onrechte.

Of een kind kan helpen hangt namelijk sterk af van de plek, die de helper heeft in de groepshiërarchie. Als een helper populair is en zelf een stevige persoonlijkheid is, dan is het soms voldoende als de helper het pestgedrag niet accepteert en dit gedrag afwijst. Als de helper ook nog een goed contact weet te onderhouden met de pester, dan kan het pestgedrag zelfs stoppen, zonder daadwerkelijke hulp van de groepsleerkracht.

Kinderen die pestgedrag signaleren en dit bij de leerkracht aangeven vervullen dus een belangrijke rol. Ook de ouders kunnen een belangrijke rol spelen. Ouders van kinderen die gepest worden en die dit probleem met de school of op de club willen bespreken, zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. De gevoelde onmacht bij deze ouders wordt door hen sterk ervaren en is niet altijd een goede leidraad tot een rationeel handelen. De ouder wil maar een ding en dat is dat het pestgedrag ogenblikkelijk stopt. Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat om duidelijk te maken aan hun kind dat er iets aan het pesten gedaan moet worden. Dit is ook in het belang van de opvoeding en ontwikkeling hun eigen kind. Als er in de omgeving van een kind gepest wordt, heeft het kind zelf ook last van een onveilige, onprettige sfeer in de groep of de klas.

5 Probleemverwachting bij de aanpak van pesten

Bij het gepeste kind

Een gepest kind schaamt zich vaak voor zijn gedrag, het voldoet niet aan beelden die de ouders graag in hun kinderen terugzien: een vrolijk en vooral onbezorgd kind dat zelfstandig in staat is zijn boontjes te doppen. Pesten is een groot probleem voor kinderen en zorgt ook voor een evenredig groot probleem bij de erkenning en de aanpak ervan. Veel gepeste kinderen doen er dan uiteindelijk ook maar het zwijgen toe en vereenzamen. De angst wordt aanvankelijk nog groter als het pesten bespreekbaar gemaakt wordt door de ouders, waardoor het gepeste kind eens te meer met de gevolgen van het pesten kan worden geconfronteerd. Als represaille kan er in nog heviger mate gepest worden dan daarvoor al het geval was.

Bij de pester

De pester zelf ziet zich in zijn machtsspel bedreigd, en dat moet ten koste van alles voorkomen worden. Soms blijken de pesters echter net zo opgelucht als de slachtoffers bij een duidelijke aanpak. Er wordt immers ook aandacht besteed aan hun onmacht om normaal met andere kinderen een relatie op te bouwen. Bij een aantal pesters is dat hun liefste wens waardoor ze echter helaas onmachtig zijn door het ontbreken van het hanteren van de juiste vaardigheden.

In de directe kindomgeving

Daarnaast is het goed te weten dat er altijd kinderen zijn die zich schuldig voelen omdat ze niet op kunnen komen voor het slachtoffer door actief te helpen of een volwassene te hulp roepen. Dit is vergelijkbaar met het niet te hulp schieten bij het verdrinken van mensen, waar een menigte bij aanwezig is. Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen de gebeurtenissen niet duiden als pestgedrag, waar gepeste kinderen erg veel last van ondervinden.

Bij de ouders

Ouders van kinderen hebben vaak moeite om hun kind terug te zien in de rol van meeloper of pester. Ouders beschikken niet altijd over de juiste informatie en ook het zich op beperkte schaal voordoen van conflictsituaties tussen groepen kinderen, zorgt ervoor dat er nauwelijks vergelijkingsmateriaal voorhanden is. Een pester op school hoeft zich in de thuissituatie niet als pester te manifesteren. Sommige ouders zien ook de ernst van de situatie onvoldoende in. Zij vertalen het pestgedrag van hun kind in weerbaar gedrag. Hun kind maakt echter een abnormale ontwikkeling door met grote risico's op normatief afwijkend gedrag op latere leeftijd met grote gevolgen. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. De slogan: "Ach iedereen is wel eens gepest, u toch ook?" , "geeft de visie van de ouders op dit gedrag aardig weer. Behalve de pester moeten dus ook vaak de ouders doordrongen worden van het ongewenste karakter voor alle betrokkenen van het vertoonde pestgedrag.

Gedragcode

1. Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze school zowel voor de leerkrachten als de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters, de meelopers en de 'zwijgende' groep kinderen
2. De school heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als ongewenst gedrag wordt ervaren en in het geheel niet wordt geaccepteerd.
3. Leerkrachten moeten tijdig inzien en alert zijn op pestgedrag in algemene zin. Indien pestgedrag optreedt, moeten leerkrachten duidelijk stelling en actie ondernemen tegen dit gedrag. De verantwoordelijkheid blijft te allen tijde liggen bij de leerkrachten.
4. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen weer optreedt, voert de school de uitgewerkte protocollaire procedure uit.
5. Dit gedragsprotocol wordt door het hele team en de oudervertegenwoordiging onderschreven en ook alle ouders ter inzage aangeboden.

Voorwaarden

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/ verzorgers (hierna genoemd: ouders)

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.

Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van de coördinator/aanspreekpunt bij pesten nodig. De coördinator/aanspreekpunt bij pesten kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.

Op iedere school is een coördinator/aanspreekpunt bij pesten aangesteld.
In OBS Binnenstad zijn dit Trudie Sanders en Judith Bouwens. De coördinator/aanspreekpunt kan persoonlijk aangesproken worden, maar daar waar kinderen en/of ouders anonimiteit en/of privacy gewaarborgd willen zien, kan ook gemeld worden via het adres t.sanders@kom-leren.nl of j.bouwens@kom-leren.nl

Proces binnen school

- Pesten komt voor in groep 1 t/m 8. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar.
- De nadruk ligt op preventie. OBS Binnenstad gebruikt hiervoor de 5 sterren-aanpak, mindfulness, filosoferen, NLP, systemisch werken, meidenvenijn, Rots&Water en De Stevige stap. We zetten dit in waar nodig. Dit geven niet op al deze gebieden structurele lessen, maar stemmen af wat een groep nodig heeft. De leerlingen maken kennis met onderdelen van deze aanpak gedurende hun basisschoolperiode.
- Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen aan de orde komen.
- Andere werkvormen zijn ook denkbaar, zoals; spreekbeurten, rollenspelen, regels met elkaar afspreken over omgaan met elkaar en groepsopdrachten, maar ook het inzetten van energizers die iets vragen van sociaal contact.
- Het voorbeeld van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar structuur en duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.
- Ouders krijgen jaarlijks informatie tijdens de ouderavond. Er wordt dan ook een Binnenstad-brochure verstrekt (zie bijlage).
- Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen. Onze 5 sterren zijn samen met de leerlingen uitgewerkt tot concreet waarneembaar gedrag. Dit is zichtbaar gemaakt met tekeningetjes of tekst. Ook het team heeft dit uitgewerkt. Door zo af te spreken hoe gewenst gedrag er uit moet zien, kan er ook feedback op worden gegeven. Dit gebeurt op de manier die bij de stijl van de leerkracht past; gesprekjes, filmpjes, etc.

6 Signaleren van pesten

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht.

Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Hiervoor is een aantal schoolregels in onze school vastgesteld die gelden voor eenieder in de OBS Binnenstad-organisatie

Regels & afspraken OBS Binnenstad

In onze school hanteren we "de vijf". Vijf regels vormen de leidraad in de omgang met elkaar.

De 5 sterren in OBS Binnenstad

Regel 1 | Respect

(leer, speel en praat met respect)...

B.v. Geen persoonsgericht grof taalgebruik en geen fysieke agressie naar personen en spullen (vernielen)

Regel 2 | Rust

B.v. Bij rood is het stil; bij groen mag overleg met liniaalstem.

Wij lopen op de gang.

Regel 3 | Leiding accepteren

B.v. Voer de door de leerkracht gegeven opdracht uit. Je mag je mening zeggen. De leerkracht beoordeelt dit.

Regel 4 | Gebruik ruimtes

B.v. Bepaalde ruimtes zijn alleen toegankelijk voor leerkrachten of voor leerlingen onder toezicht van leerkrachten. We laten elke ruimte netjes achter.

Regel 5 | AANDACHT

Wij hebben aandacht voor elkaar...

B.v. Ik heb aandacht voor mijn werk. Ik luister met aandacht naar de instructie. Ik heb aandacht voor de mensen om mij heen.

OBS Binnenstad-waarde:
...Maak slimme keuzes...

De groep stelt een gedragscode op die met de regelmaat van de klok aan de orde komt. Een containerbegrip als bijvoorbeeld "respect" wordt verhelderd door met de leerlingen af te spreken hoe dit eruit ziet in concreet waarneembaar gedrag. Daarmee wordt het duidelijk voor iedereen in ons gebouw. Zó doen we dat in OBS Binnenstad. Regels of afspraken zijn niet voor meerdere uitleg vatbaar. Onze houding en verbale communicatie zeggen hetzelfde. In iedere groep worden groepsafspraken gemaakt en op deze wijze is de gedragscode door 'n ieder lid van de groep gedragen. Na iedere vakantie of wijziging in de groep komen de vijf sterren aan de orde. Hoe zitten we erbij? Kloppen onze afspraken nog?

Schoolplein afspraken

1. Natuur

- We houden alles heel
- We spelen in de hutjes en op de paadjes
- Geen afval op het plein
- Vegen... doen we om de beurt

2. Omgaan met elkaar

- Heb respect voor de ander (voor kinderen en volwassenen)
- Iedereen is anders, gelukkig!
- Denk na over het effect van jouw gedrag op de ander

3. Spel en spelmaterialen

- Voetbal alléén op het voetbalveld
- Fietsen en karren op de stoeptegels
- Bij de **bel**: samen opruimen... spreek elkaar hier op aan.

4. Algemeen

- De vijf regels regels blijven gelden.
- Een pion of net? Hier mag je nu even niet spelen.

Vanzelfsprekend... Niet gooien met zand, water of stenen!

Gevolgen...

1. Hulp

We helpen of troosten de ander als het kan.

2. Waarschuwing

Als er iets gebeurt op het plein, als ik me niet aan de regels houd... krijg ik van de leerkracht een waarschuwing.

7 Aanpak van ruzie en pestgedrag in 4 stappen

De nadruk ligt op preventie, wanneer leerlingen toch ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

Stap 1

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt, wordt er om hulp gevraagd aan een leerkracht of andere aanwezige volwassenen.

Stap 3

De volwassene brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderinggesprek en probeert samen met de leerlingen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Stap 4

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag wordt de eigen leerkracht geïnformeerd. Ook worden de ouders geïnformeerd.

Bij de derde melding in de map worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing.

De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen. Tevens maakt hij de groep van de meelopers bewust van het feit dat zij hier duidelijk stelling in kunnen nemen.

8 Handelingsgerichtheid

Rol van de leerkracht in 5 fasen

De straf is opgebouwd in 5 fasen; afhankelijk hoelang de pester door blijft gaan met zijn/haar pestgedrag en geen verbetering vertoont in zijn / haar gedrag:

Fase 1:

Als je je niet kan gedragen zoals we wensen, dan ben je niet in staat om mee te doen. Dus blijf je binnen of word je even buiten de situatie geplaatst.

Een schriftelijke opdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem is een volgende stap. Een gesprek volgt over bewustwording voor wat het effect voor het gepeste kind is.

Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2:

Een gesprek met de ouders, leerkracht (en indien nodig directie) als voorgaande acties op niets uitlopen.

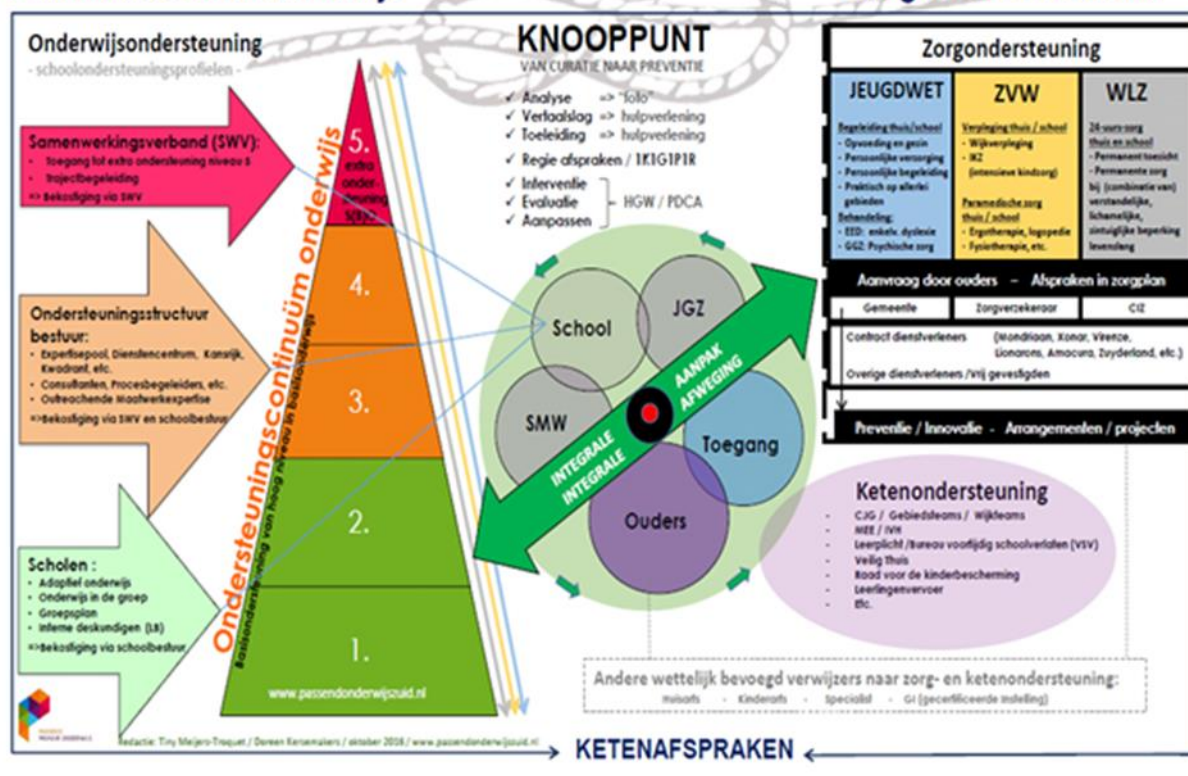
Daarnaast wordt een schriftelijk verslag gemaakt van het gesprek en de afspraken die gemaakt worden. Dit wordt door alle partijen; ouders; kind, leerkracht en directie ondertekend. Tevens wordt het team op de hoogte gesteld, zodat eenieder adequaat kan reageren op een komende situatie. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten schriftelijk vastgelegd en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.

Fase 3:

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld. Eerst binnen de Stichting kom Lereren daarna via het knooppunt/sociaal team.

Primair Passend Onderwijs

Zorg in en om school

Fase 4:

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook kan er sprake zijn van het schorsen uit het overblijven voor een aantal dagen.

Fase 5:

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Voor dit protocol verwijzen wij u naar de schoolgids)

Begeleiding van de gepeste leerling

Hulp aan het gepeste kind:

De begeleiding van het gepeste kind is van groot belang. Het kind is eenzaam en slachtoffer en heeft recht op professionele zorg vanuit de school, zoals eerder beschreven. Het zorgteam wordt/is verantwoordelijk voor het in werking stellen van het handelen in dit pestprotocol. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen. Dit gebeurt door achtereenvolgens:

- Gesprekken met de vertrouwenspersoon, bij voorkeur de leerkracht van het kind. Bij het monitoren van ontwikkelingen is het van belang naast incidentele momenten ook vaste momenten van gesprek in te bouwen waarin het kind gevraagd wordt naar de gewenste vooruitgang. Het doel is tweeledig: zowel het signaleren van nieuwe prikkels als het verwerken van de eerdere ervaringen.
- Schriftelijke verwerking door het kind. Het kind krijgt de beschikking over een "verwerkingsschriftje" dat op elk gekozen moment door het kind kan worden ingevuld in en buiten de reguliere schooltijd om. Het gaat hier om een vertrouwelijk

instrument van kind en leerkracht. Het kind krijgt op die manier de gelegenheid de traumatische ervaringen van zich af te schrijven/tekenen.

Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen
Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
Sterke kanten van de leerling benadrukken
Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Begeleiding van de pester

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Hulp aan de pester:

De pesters hebben in ons pedagogisch stelsel ook recht op hulp, zij zijn niet in staat om op een normale wijze met anderen om te gaan en hebben daar onze professionele hulp bij nodig. Die hulp kan bestaan uit de volgende activiteiten:

- Een gesprek vanuit het protocol waarin ondubbelzinnig zal worden aangegeven welk gedrag niet geaccepteerd wordt op de school. Dit gesprek wordt gevoerd als een slecht-nieuwsgesprek. Er wordt een schriftelijk verslagje van gemaakt. Een duidelijk afspraak voor een vervolgesprek op termijn ongeacht de ontwikkelingen en welke straf er zal volgen indien het pestgedrag toch weer voorkomt.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld zodat al het personeel alert kan reageren.
- De ouders worden geïnformeerd van zowel de pester als het gepeste kind.
- Van alle gesprekken met de pester en /of ouders worden verslagen gemaakt.

Indien deze activiteit geen oplossing biedt voert de leerkracht een aantal probleemoplossende gesprekken met de leerling waarbij getracht zal worden de oorzaak van het pesten te achterhalen. Daarnaast proberen we de pester gevoelig te maken voor hetgeen hij/zij aanricht bij het gepeste kind.

Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
Excuses aan laten bieden
In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? *
Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen ; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD

Hulp aan de zwijgers en de meelopers.

De zwijgers en de meelopers zijn, zoals eerder beschreven in dit stuk van cruciaal belang in de aanpak van het probleem. Als de groep eenmaal in beweging is gebracht, hebben kinderen die pesten veel minder te vertellen. Deze middengroep is eenvoudig te mobiliseren, niet alleen door de leerkracht, maar ook door de ouders.

Adviezen aan ouders

Hulp aan de ouders

Voor de ouders van het gepeste kind is het van belang dat de school ernst maakt met de aanpak van het pesten. Met de ouders van het gepeste kind zal overleg zijn over de aanpak en de begeleiding van hun kind. De ouders van de pesters moeten absoluut op de hoogte zijn van wat er met hun kind gebeurt. Zij hebben er recht op te weten dat hun kind in sociaal opzicht bepaald zorgwekkend gedrag vertoont dat dringend verbetering behoeft.

- De ouders van de zwijgers en de meelopers moeten zich bij de leerkracht kunnen melden als zij van hun kind vernemen dat er een kind gepest wordt. Ook voor ouders moet een klimaat geschapen worden waarin het duidelijk is dat de school open staat voor dit soort meldingen.
- Ouders kunnen hun kinderen zeggen dat zij het verschrikkelijk vinden als kinderen elkaar pesten. Dat als hun kind het ziet, het zeker niet mee moet pesten, maar stelling moet nemen. Indien het kind die stelling niet durft te nemen, het altijd aan de ouders of aan de leerkracht moet vertellen. Praten over pesten is fundamenteel iets anders dan klikken.. Ouders kunnen hun kind daarin ondersteunen en begeleiden.

Ouders van gepeste kinderen:

Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind. Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt

Ouders van pesters:

- a. Neem het probleem van uw kind serieus
- b. Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- c. Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- d. Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- e. Besteed extra aandacht aan uw kind
- f. Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- g. Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- h. Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- a. Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- b. Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- c. Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- d. Geef zelf het goede voorbeeld
- e. Leer uw kind voor anderen op te komen.
- f. Leer uw kind voor zichzelf op te komen

9 Preventie & curatief aanbod Stevige stap

“De sta sterk –training” vergroot de sociale weerbaarheid van kinderen.

Kinderen leren effectiever te reageren op pestgedrag en de negatieve invloed ervan wordt beperkt.

Middels eenvoudige metaforen en praktische oefeningen lukt het kinderen om een weerbare lichaamstaal te vertonen. Leerlingen kunnen de eigen gedachten beter sturen en ze zijn in staat om niet-helpende gedachten om te zetten in helpende-gedachten.

In OBS binnenstad is Trudie Smits opgeleid tot trainer Stevige Stap. Wij zetten dit aanbod in daar waar wij het nodig achten. Dit kan in een totale groep of met een deelgroep.

10 Preventie middels Mindfulness

• *Betekenis van mindfulness*

Mindfulness, of opmerkzaamheid, is een Engelse vertaling van een kernbegrip uit een oud Aziatische taal, het Pali. Het betekent letterlijk oog in oog staan met wat er nu is. Onder ogen zien... to face it. “Onder ogen zien” betekent dat je de wereld, de ander en jezelf waarneemt zoals ‘het’ werkelijk is. Niet zoals je denkt, hoopt of verwacht dat ‘het’ is, zal zijn of worden.

Wij hebben deze voor de kinderen vrij vertaald als: Stop, merk op, relax, reageer ..

Mindfulnessstraining bestaat voor zowel kinderen als volwassenen uit drie onderdelen:

- De kunst van het waarnemen: observeren van de gedachten, gevoelens en lichamelijke signalen.
- Reactiviteit versus pro-activiteit: wat doe je met alles wat je voelt, denkt en ervaart?

- Zelfcompassie en compassie: het natuurlijk vermogen om liefdevol om te gaan met lijden en pijn , met de intentie lijden en pijn te verminderen en geluk te bevorderen .

- ***Waarom mindfulnesstraining voor kinderen?***

Ervan uitgaande dat het vermogen om mindfulness (opmerkzaamheid) te beoefenen in de kern aanwezig is , is het ons inziens niet meer dan logisch van jongs af aan aan te sluiten op "wat al is" de kwaliteiten die er al zijn te bekrachtigen en te onderhouden , het blik- en speelveld te verruimen, in te spelen op en te spelen met de onvermijdelijke golven van het leven .

In OBS Binnenstad werken we o.a. met de methode van Eline Snel , voorheen "aandacht werkt, stilzitten als een kikker ". Onder het motto :

Je kunt de golven niet tegenhouden maar je kunt wel leren surfen.

In groep 3 en groep 5 wordt jaarlijks de 8-weekse training aangeboden.